

Taxa postală plătită în
numerar: No. 24.256—1927.

KIETIÜJSÁG

Műfizietsi árak belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 200, egy hóra 70 lej. Magyarországon egy évre 80, félévre 25, negyedévre 12.50, egy hónapra 6.50 pengő. Egyes számok az Ibusz elárúsító kioszkjában.

ORSZAGOS MAGYARPARTI JAP
XX. EVFOLYAM. — 251. SZAM.
Felelős szerkesztő: Szász Endre.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Cluj, Baron L. Pop u. 5. szám. Telefon: 15-03. — Levélcím: Cluj, postafiók 101. szám. Kéziratokat senkinek sem küld vissza és nem is őriz meg a szerkesztőség.

Szent-Györgyi

Meghatódással olvassuk valamennyien, hogy a világ tudományos itélőszéke a legmagasabb nemzetközi kitüntetéssel, a Nobel-díjjal egy szegedi egyetemi tanárt, dr. Szent-Györgyi Albertet tüntetett ki. A háború utáni Magyarország, a maga nagy összetörtségében is, nem egyszer adta bizonyítékát, hogy kiapadhatatlan életerő van benne. Ez a nép szélességében, területi kiterjedésében, politikai térlogatában rengeteget veszített. A végzet különös kegye, hogy megadta neki viszont a mélységben való erőkifejtést, a szélességben hatni tudás elveszített energiái helyett. Hogy időszerű példával éljünk, a magyarságnak meg-megvannak a maga rejtett *vitaminjai*, amikből az egész emberiség számára csirázhatnak értékek. Világraszóló sportteljesítmények, nemzetközi könyvsikerek, az alkotó szellem megannyi tiszteletreméltó megnyilatkozása után a magyar génus ezeréves mélységéből most a tudományosság nagy tüze tört fel. Lehetetlen, hogy ne emeljen még az ellenfél is kalapot a magyar nemzet előtt, amelynek újabb jelesei a hagyományoknak ugyanazon utjain haladnak, amelyek már a múltban megtalálhatók voltak az európai szellem-történet tércépén.

Szent-Györgyi Albert tudományos munkásságának nemzetközi értékelése nem új elöztünk és hogy ezt most a stockholmi akadémia babérágával méltatták, nem hat váratlanul. A párisi világkiállítás „Felfedezések csarnokában”, Bolyai János és Eötvös Lóránd neve mellett ott van Szent-Györgyi Albert neve is. Bizonyára széles körben eddig is értékelni tudták a szerény szegedi professzor nagyszabású felfedezéseket eredményező buvárlatait. Nem a mi feladatunk Szent-Györgyi Albert tudományos érdemeinek szakszerű méltatása. Annyit laikus ésszel is tudunk és megérthetünk, hogy Szent-Györgyi a biokémia — talán a legmodernebb tudományág terén dolgozott és a vitaminkutatás ennek a tudományok újabb és talán még le sem zárt szakasza. A vitaminok részei azoknak a tápanyagoknak, melyek nem kalóriatartalmuk hanem jelenlétük révén fontosak és melyek ha hiányoznak, igen súlyos betegségekhez vezethetnek. A vitaminok felfedezői gyakorlati eredménnyel szolgálják a tudományosságot és *valóban: az emberiség jótévői*. Eddig hat vitamint ismerünk. A C-vitaminnak felfedezése a mi magyar tudósunk érdeme. Külön regény, hogyan jutott a felfedezéshez. De ne essünk bele a romantika mindenestre érdekes süppedékébe és ne egyszerűsítsük a problémát azzá, hogy amiként Newton a leesett almáról jött rá a nehézkedés törvényére, Szent-Györgyi Albert vacsoraközben jutott arra a gondolatra, hogy megvizsgálja a szegedi paprika élettani jelenségeit. Merész gondolatársítások erényei a tudósoknak és művészeknek egyaránt. Am, hogy tudósok eredményre jussanak, ahhoz az is szükséges, hogy álljon mögöttük a hazai tudományosság egész tárháza és hogy benne éljenek abban a tudományos légkörben, amely nélkülül egy lépést sem lehet haladni. Nem vitás, hogy könnyebb német, vagy angol tudósok továbbfejleszteni a tudományosság eredményét, mint egy kis nemzet tudósának. A kis nemzetek megközelítően sem áldozhatnak annyit a nemzetközi tudományosság fejlesztésére, mint a nagy nemzetek sokmilliósi alapítvány-

November 9.-ére várják a kormány lemondását

Előre elkészített tervek szerint, egy-két nap alatt megoldják a kormányválságot, de hogy melyik párt következik, azt senki sem tudja — Abból, hogy a kis pártok támadják a nemzeti-parasztpártot, Mihalache-kormány esélyeire következtetnek

PÁR NAP MULVA MEGKEZDŐDIK A VÁLASZTÁSI HARC

(BUCURESTI október 29.) Tatarescu miniszterelnök Törökországból való visszaérkezésének napján már résztvesz a liberális párt végrehajtóbizottságának ülésén és nagy beszédet fog mondani a politikai helyzetről s egyúttal felállítja a liberális kormányzás mérlegét is. Ugyanezen az ülésen felszólal Brațianu Dinu, a párt elnöke és köszönetet fog mondani Tatarescunak a párt kormányzási programjának nagymértékben való megvalósításáért. Amint a bucarestii lapok jelentik,

a liberális központi bizottság hétfő délutáni ülésének az a feladata, hogy egyrészt a liberális kormányzás négy évének lezárását jelezze, másrészt pedig az, hogy hangoztassa a párt vezetőinek teljes egyetértését. Tatarescu hétfőn este a bucarestii rádióban mond beszédet a kormánya munkájáról. Nincs kizárva, jelentik a bucarestii lapok, hogy ugyanakkor szó esik a választási harc közeli megkezdéséről is.

Izgatott várakozás jellemzi a pártok hangulatát

A jövő hét folyamán az ellenzéki pártok különböző bizottságai üléseket fognak tartani s ezeken a pártvezérek nyilatkoznak politikai szándékaikról és a választási harcban tanúsítandó magatartásról. Egyedül a nemzeti-parasztpárt nem határozott még ebben a tekintetben. Mihalache a párt szűk körű vezetősége teljhatalommal ruházta fel arra, hogy alkalmas pillanatban összehívja a párt illetékes szerveit. Mihalache egyelőre várja a politikai helyzet tisztázását. A „Lupta” és csaknem az összes bucaresti lapok azt várják, hogy a *politikai események november 8-ika után gyorsabb ütemet kapnak s lehetséges, hogy a kormány lemondása november 9-én történik meg*. Az „Adeverul” cikkirójának véleménye szerint az esetleges kormányválság minden jel szerint rövid lefolyású lesz s *előreláthatólag a bukástól számított két napon belül új kormánya lesz az országnak*. Az „Adeverul” a törvényho-

zási választások időpontját december 14-re javasolja.

A „Viitorul”, a liberális párt hivatalos lapja, egyik legutóbbi cikkében hangoztatja, hogy a kormányzást semmiesetre sem vehetik át olyan ad hoc politikai alakulatok, amelyek csak a hatalom átvétele szempontjából alakulnak s nem támaszkodnak semmiféle pártprogramra, sem a közvéleményre.

Királyi kihallgatások

A politikai pártok vezetőinek *sinaii kihallgatását november 3-ig felfüggesztették*. November 3-án, vagy ezután Vaida-Voevod, Negulescu averescupárti, Argetoianu és azután Mihalache jelennek meg tájékoztató kihallgatásra az uralkodó előtt.

A „Dimineata” nem tartja kizártnak, hogy a liberális párt más csoportokkal kiegészülve

ikkal. Vegyük figyelembe azt is, hogy milyen verejtékes és akadémikus az út, amíg végre eljut egy kis nemzet tudósa ahhoz, hogy nagy nemzetek is komolyan vegyék. Le kell küzdenie a nyelvi nehézségeket és megteremtve a közlés lehetőségét, most már birkóznia, verkednie kell azért, hogy keresztül harcolja magát az előítéletek és ha a Herkulesek energiáival már el is fogadtatta magát, kezdődik az új tánc. A Nobel-díjért óriási versengés folyik, politikai szempontok is közrejátszanak, a nagy népek mindig közelebb ülnek a tűzhelyhez, mint Európa mostohagyermekéi, a kis népek.

A siker tagadhatatlanul magyar siker. Az a város ahonnan Szent-Györgyi Albert elküldötte tudományos munkásságának eredményeit, a kis Magyarország egyik legmagyarabb városa. És az az egyetem, melynek falai közt dolgozik magyar egyetem és nekünk erdélyieknek egy kicsit több is az általános értelemben vett magyar egyetemnél, mert jogtódja a hajdani kolozsvári magyar egyetemnek és első, innen elszármazott tanári kara, teremtette meg a Nobel-díj kifejlesztésére alkalmas légkört. A szegedi siker tehát egy kissé a mi sikerünk is. **Ligetl Ernő**